

MD-3401, mun. Hîncești, str. Chișinăului, 7, tel: (+373 269) 23272, fax (+373 269) 23272

e-mail: jhn@justice.md, jia@justice.md

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
mun. Chișinău, str. Alexandru Lăpușneanu, nr. 28

Scrisoare de expediere

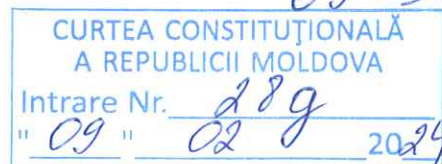
Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni), vă expediază copia încheierii din 05.02.2024 prin care a fost admisă cererea avocatului Ipatii Denis în interesele petiționarului Cujba Andrei, privind sesizarea Curții Constituționale cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate pentru a exercita controlul constituționalității dispozițiilor art. 297 alin. (4) Cod de procedură penală, care contravine art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituție și sesizarea depusă de avocatul Ipatii Denis.

Anexă:

- Copia încheierii sus-menționate pe 02 file;
- Sesizarea din 02.02.2024 pe 01 file.

Judecător:

Natalia Doroftei

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ A REPUBLICII MOLDOVA

Str. Alexandru Lăpușneanu nr.28
Chișinău MD 2004
Republica Moldova

**SESIZARE
PRIVIND EXCEPȚIA DE NECONSTITUȚIONALITATE**

prezentată în conformitate cu articolul 135 alin.(1) lit.a) și lit.g) din Constituție

I – AUTORII SESIZĂRII

1. Nume – Cujba
2. Prenume – Andrei
3. Adresa – Iași, Șosea Ștefan cel Mare nr. 10
4. Numele și prenumele reprezentantului - Ipatii Denis
5. Ocupația reprezentantului – Avocat

II – OBIECTUL SESIZĂRII

Exercitarea controlului constituționalității prevederilor alin.(4) al art.297 Cod Procedură Penală, prin prisma art.art. 20, 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

III – CIRCUMSTANȚELE LITIGIULUI EXAMINAT DE CĂTRE INSTANȚA DE JUDECATĂ

Pe rolul judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni, judecător Doroftei Natalia, se află dosarul 10-26/23, inițiat la plîngerea lui Cujbă Andrei în ordinea art.313 CPP depusă contra actelor și acțiunilor Procuraturii r-ului Ialoveni în cadrul cauzei penale nr.2023440189.

Plîngerea în ordinea art.313 CPP, a fost înregistrată în judecătorie în data de 07.07.2023.

În data de 17.07.2023, cauza penală de învinuire a lui Cujbă Andrei în săvîrșirea infracțiunii prevăzute de art. 264/1 alin. (1) Cod penal a fost expeditată în adresa judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni) pentru examinare în fond.

În ședința judiciară din data de 01.02.2024, procurorul a solicitat transmiterea plîngerii în ordinea art.313 CPP, judecătorului care judecă cauza în fond în temeiul art. 297 alin. (4) Cod de procedură penală.

În data de 02.02.2024, apărarea a solicitat ridicarea excepției de neconstituționalitate a și remiterea spre Curtea Constituțională a sesizării lui Cujba Andrei cu privire la examinarea constituționalității alin.(4) al art.297 CPP.

În data de 05.02.2024, instanța prin Încheiere a admis cererea apărării privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art.297 alin.(4) CPP cu expedierea sesizării în adresa Curții Constituționale.

Și tot în data de 05.02.2024, instanța prin Încheiere a transmis plîngerea apărării în ordinea art.313 CPP judecătorului care examinează cauza în fond pentru soluționare, în acest fel declinîndu-și competența.

IV – EXPUNEREA PRETINSEI SAU PRETINSELOR ÎNCĂLCĂRI ALE CONSTITUȚIEI PRECUM ȘI ARGUMENTELOR ÎN SPRIJINUL ACESTOR AFIRMAȚII

În opinia noastră, prevederile din alin.(4) al art.297 Cod Procedură Penală a RM –

Toate cererile, plîngerile și demersurile înaintate după trimiterea cauzei în judecată se soluționează de către instanța care judecă cauza.

Sunt neconstituționale și care, prin urmare încalcă grav drepturile fundamentale ale reclamantului, din care motiv solicităm Înaltei Curți verificarea constituționalității acestor norme prin prisma art.art. 20, 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

LEGISLAȚIE PERTINENTĂ

1. Constituția Republicii Moldova adoptată la 29.07.1994, M.O. nr. 1 din 12.08.1994.

Articolul 4

"Drepturile și libertățile omului"

(1) Dispozițiile constituționale privind drepturile și libertățile omului se interpretează și se aplică în concordanță cu Declarația Universală a Drepturilor Omului, cu pactele și cu celelalte tratate la care Republica Moldova este parte.

Articolul 7

"Constituția, Lege Supremă"

Constituția Republicii Moldova este Legea ei Supremă. Nici o lege și nici un alt act juridic care contravine prevederilor Constituției nu are putere juridică.

Articolul 8

"Respectarea dreptului internațional și a tratatelor internaționale"

(1) Republica Moldova se obligă să respecte Carta Organizației Națiunilor Unite și tratatele la care este parte, să-și bazeze relațiile cu alte state pe principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional.

Articolul 20

"Accesul liber la justiție"

(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.

Articolul 21

"Prezumția nevinovăției"

Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată pînă cînd vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.

Articolul 26

"Dreptul la apărare"

(1) Dreptul la apărare este garantat.

(2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

(3) În tot cursul procesului, părțile au dreptul să fie asistate de un avocat, ales sau numit din oficiu.

(4) Amestecul în activitatea persoanelor care exercită apărarea în limitele prevăzute se pedepsește prin lege.

Articolul 54

Restrîngerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrîngeri decît celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sînt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor,

libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restriângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.

2 Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

(încheiată la Roma la 4 noiembrie 1950 și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr. 1298-XIM din 24 iulie 1997).

Articolul 1. Obligația de a respecta drepturile omului

Înaltele Părți Contractante recunosc oricărei persoane aflate sub jurisdicția lor drepturile și libertățile definite în Titlul I al prezentei Convenții.

Articolul 6. Dreptul la un proces echitabil

1. Orice persoană are dreptul la judecarea în mod echitabil, în mod public și într-un termen rezonabil a cauzei sale, de către o instanță independentă și imparțială, instituită de lege, care va hotărî fie asupra încălcării drepturilor și obligațiilor sale cu caracter civil, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptate împotriva sa. Hotărîrea trebuie să fie pronunțată în mod public, dar accesul în sala de ședință poate fi interzis presei și publicului pe întreaga durată a procesului sau a unei părți a acestuia în interesul moralității, al ordinii publice ori al securității naționale într-o societate democratică, atunci când interesele minorilor sau protecția vieții private a părților la proces o impun, sau în măsura considerată absolut necesară de către instanță atunci când, în împrejurări speciale, publicitatea ar fi de natură să aducă atingere intereselor justiției.

2. Orice persoană acuzată de o infracțiune este prezumată nevinovată pînă ce vinovăția sa va fi legal stabilită.

3. Orice acuzat are, în special, dreptul:

a) să fie informat, în termenul cel mai scurt, într-o limbă pe care o înțelege și în mod amănunțit, asupra naturii și cauzei acuzației aduse împotriva sa;

b) să dispună de timpul și de înlesnirile necesare pregătirii apărării sale;

c) să se apere el însuși sau să fie asistat de un apărător ales de el și, dacă nu dispune de mijloace necesare pentru a plăti un apărător, să poată fi asistat în mod gratuit de un avocat din oficiu, atunci când interesele justiției o cer;

d) să întrebe sau să solicite audierea martorilor acuzării și să obțină citarea și audierea martorilor apărării în aceleași condiții ca și martorii acuzării;

e) să fie asistat în mod gratuit de un interpret, dacă nu înțelege sau nu vorbește limba folosită la audiere.

3 Declarația Universală a Drepturilor Omului

(adoptată la 10 decembrie 1948, la New York și ratificată de Republica Moldova prin Hotărârea Parlamentului nr.217-XII din 28 iulie 1990).

Articolul 10

Orice persoană are dreptul, în deplină egalitate, să fie ascultată în mod echitabil și public de un tribunal independent și imparțial, care va hotărî fie asupra drepturilor și obligațiilor sale, fie asupra temeiniciei oricărei acuzații în materie penală îndreptată împotriva ei.

4. COD Nr. 122

din 14-03-2003

CODUL DE PROCEDURĂ PENALĂ AL REPUBLICII MOLDOVA*

Articolul 1. Noțiunea și scopul procesului penal

(1) Procesul penal reprezintă activitatea organelor de urmărire penală și a instanțelor judecătorești cu participarea părților în proces și a altor persoane, desfășurată în conformitate cu prevederile prezentului cod. Procesul penal se consideră început din momentul sesizării sau autosesizării organului competent despre săvârșirea sau săvârșirea unei infracțiuni.

(2) Procesul penal are ca scop protejarea persoanei, societății și statului de infracțiuni, precum și protejarea persoanei și societății de faptele ilegale ale persoanelor cu funcții de răspundere în activitatea lor legată de cercetarea infracțiunilor presupuse sau săvârșite, astfel ca orice persoană care a săvârșit o infracțiune să fie pedepsită potrivit vinovăției sale și nici o persoană nevinovată să nu fie trasă la răspundere penală și condamnată.

(3) Organele de urmărire penală și instanțele judecătorești în cursul procesului sînt obligate să activeze în așa mod încît nici o persoană să nu fie neîntemeiat bănuită, învinuită sau condamnată și ca nici o persoană să nu fie supusă în mod arbitrar sau fără necesitate măsurilor procesuale de constrîngere ori să nu fie victima încălcării altor drepturi fundamentale.

Articolul 7. Legalitatea procesului penal

(1) Procesul penal se desfășoară în strictă conformitate cu principiile și normele unanim recunoscute ale dreptului internațional, cu tratatele internaționale la care Republica Moldova este parte, cu prevederile Constituției Republicii Moldova și ale prezentului cod.

(2) Dacă există neconcordanțe între prevederile tratatelor internaționale în domeniul drepturilor și libertăților fundamentale ale omului la care Republica Moldova este parte și prevederile prezentului cod, prioritate au reglementările internaționale.

(3) În cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Articolul 8. Presunția nevinovăției

(1) Persoana acuzată de săvârșirea unei infracțiuni este prezumată nevinovată atîta timp cît vinovăția sa nu-i va fi dovedită, în modul prevăzut de prezentul cod, într-un proces judiciar public, în cadrul căruia îi vor fi asigurate toate garanțiile necesare apărării sale, și nu va fi constatată printr-o hotărîre judecătorească de condamnare definitivă.

(2) Nimeni nu este obligat să dovedească nevinovăția sa.

(3) Concluziile despre vinovăția persoanei de săvârșirea infracțiunii nu pot fi întemeiate pe presupuneri. Toate dubiile în probarea învinuirii care nu pot fi înlăturate, în condițiile prezentului cod, se interpretează în favoarea bănuitului, învinuitului, inculpatului.

Articolul 10. Respectarea drepturilor, libertăților și demnității umane

(1) Toate organele și persoanele participante la procesul penal sînt obligate să respecte drepturile, libertățile și demnitatea persoanei.

(2) Limitarea temporară a drepturilor și libertăților persoanei și aplicarea de către organele competente a măsurilor de constrîngere față de ea se admit numai în cazurile și în modul strict prevăzute de prezentul cod.

(3) În desfășurarea procesului penal, nimeni nu poate fi supus la tortură sau la tratamente cu cruzime, inumane ori degradante, nimeni nu poate fi deținut în condiții umilitoare, nu poate fi silit să participe la acțiuni procesuale care lezează demnitatea umană.

(3¹) Sarcina probațiunii neaplicării torturii și a altor tratamente sau pedepse crude, inumane sau degradante îi revine autorității în a cărei custodie se află persoana privată de libertate, plasată la dispoziția unui organ de stat sau la indicația acestuia, sau cu acordul ori consimțământul său tacit.

(4) Orice persoană este în drept să-și apere prin orice mijloc neinterzis de lege drepturile, libertățile și demnitatea umană, lezate sau limitate nelegitim în cursul procesului penal.

(5) Prejudiciul cauzat drepturilor, libertăților și demnității umane în cursul procesului penal se repară în modul stabilit de lege.

Articolul 17. Asigurarea dreptului la apărare

(2) Organul de urmărire penală și instanța judecătorească sînt obligate să asigure participanților la procesul penal deplina exercitare a drepturilor lor procesuale, în condițiile prezentului cod.

Articolul 19. Accesul liber la justiție

(1) Orice persoană are dreptul la examinarea și soluționarea cauzei sale în mod echitabil, în termen rezonabil, de către o instanță independentă, imparțială, legal constituită, care va acționa în conformitate cu prezentul cod.

(2) Persoana care efectuează urmărirea penală și judecătorul nu pot participa la examinarea cauzei în cazul în care ei, direct sau indirect, sînt interesați în proces.

(3) Organul de urmărire penală are obligația de a lua toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei, de a evidenția alți circumstanțele care dovedesc vinovăția bănuitului, învinuitului, inculpatului, cît și cele care îl dezvinovășesc, precum și circumstanțele care îi atenuează sau agravează răspunderea.

Articolul 25. Înfăptuirea justiției - atribuție exclusivă a instanțelor judecătorești

(1) Justiția în cauzele penale se înfăptuiește în numele legii numai de către instanțele judecătorești. Constituirea de instanțe nelegitime este interzisă.

(2) Nimeni nu poate fi declarat vinovat de săvîrșirea unei infracțiuni, precum și supus unei pedepse penale, decît în baza hotărîrii definitive a instanței de judecată, adoptată în condițiile prezentului cod.

(3) Competența instanței de judecată și limitele jurisdicției ei, modul de desfășurare a procesului penal nu pot fi schimbate în mod arbitrar pentru anumite categorii de cauze sau persoane, precum și pentru o anumită situație sau pentru o anumită perioadă de timp.

(4) Nimeni nu poate fi lipsit de dreptul de a-i fi judecată cauza de acea instanță și de acel judecător în competența cărora ea este dată prin lege.

(5) Sentințele și alte hotărîri judecătorești în cauza penală pot fi verificate numai de către instanțele judecătorești respective în condițiile prezentului cod.

(6) Sentințele și alte hotărîri judecătorești ale instanțelor nelegitime nu au putere juridică și nu pot fi executate.

Articolul 41. Competența judecătorului de instrucție

Judecătorul de instrucție asigură controlul judecătorec în cursul urmăririi penale prin:

1) dispunerea, înlocuirea, încetarea sau revocarea arestării preventive și a arestării la domiciliu;

2) dispunerea liberării provizorii a persoanei reținute sau arestată, revocarea ei, ridicarea provizorie a permisului de conducere a mijloacelor de transport;

3) autorizarea efectuării percheziției, examinării corporale, punerii sub sechestru a bunurilor, ridicării de obiecte ce conțin secret de stat, comercial, bancar, a exhumării cadavrului;

4) dispunerea internării persoanei în instituție medicală;

5) autorizarea interceptării comunicărilor, reținerii, cercetării, predării, percheziționării sau ridicării trimiterilor postale, înregistrării de imagini;

6) audierea martorilor în condițiile art. 109, 110 și 110¹;

6¹) examinarea cererilor privind accelerarea urmăririi penale;

6²) autorizarea, la demersul procurorului, a efectuării măsurilor speciale de investigații, date prin lege în competența sa;

6³) examinarea contestațiilor depuse de către părțile în proces privind acțiunile procurorului ierarhic superior;

6⁴) examinarea excluderii din hotărâre a unor capete de învinuire dacă persoana condamnată a fost extrădată;

6⁵) autorizarea finalizării urmăririi penale în lipsa învinuitului, în condițiile art. 291¹;

7) efectuarea altor acțiuni procesuale prevăzute de prezentul cod.

Articolul 297. Trimiterea cauzei în judecată

(1) Cauza se trimite în judecată de către procurorul care a întocmit rechizitoriul.

(2) În cazul în care învinuitul se abține de a se prezenta pentru a lua cunoștință de materialele cauzei și a primi rechizitoriul, procurorul trimite cauza în judecată fără efectuarea acestor acțiuni procesuale, dar cu anexarea la dosar a probelor care confirmă abținerea învinuitului, iar în cazul sustragerii - și a informației despre măsurile luate pentru căutarea acestuia.

(2¹) În cazul în care acuzația a fost înaintată prin comisie rogatorie în condițiile art. 282¹ și învinuitul nu a revenit în țară sau judecătorul de instrucție a autorizat finalizarea urmăririi penale în lipsa învinuitului în condițiile art. 291¹, materialele cauzei penale se prezintă apărătorului, cărui i se înmânează sub recipisă copia rechizitoriului.

(2²) În cazul prevăzut la art. 282¹, cauza se trimite în judecată doar după executarea cererii de comisie rogatorie de către statul străin.

(3) În situația prevăzută în alin.(2), copia de pe rechizitoriu se înmânează, în mod obligatoriu, apărătorului învinuitului și reprezentantului lui legal, cărora li se prezintă și materialele cauzei pentru a lua cunoștință de ele.

(4) Toate cererile, plîngerile și demersurile înaintate după trimiterea cauzei în judecată se soluționează de către instanța care judecă cauza.

(5) În cazul în care inculpatul se află în stare de arest preventiv sau arest la domiciliu, procurorul va trimite cauza în judecată cu cel puțin 10 zile pînă la expirarea termenului de arest stabilit.

Articolul 300. Sfera controlului judiciar

(1) Judecătorul de instrucție examinează demersurile procurorului privind autorizarea efectuării acțiunilor de urmărire penală, măsurilor speciale de investigații și de aplicare a măsurilor procesuale de constrîngere care limitează drepturile și libertățile constituționale ale persoanei, precum și demersurile privind finalizarea urmăririi penale în lipsa învinuitului.

(2) Judecătorul de instrucție examinează plîngerile împotriva actelor ilegale ale organelor de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate specială de investigații dacă persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plîngerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plîngerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege.

(3) Judecătorul de instrucție examinează plîngerile împotriva acțiunilor ilegale ale procurorului care nemijlocit exercită acțiuni de urmărire penală dacă persoana nu este de acord

cu rezultatul examinării plîngerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plîngerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege.

Articolul 313. Plîngerea împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organului care exercită activitate specială de investigații

(1) Plîngerile împotriva acțiunilor și actelor ilegale ale organului de urmărire penală și ale organelor care exercită activitate specială de investigații pot fi înaintate judecătorului de instrucție de către bănuțit, învinuit, apărător, partea vătămăță, de alți participanți la proces sau de către alte persoane drepturile și interesele legitime ale cărora au fost încălcate de aceste organe, în cazul în care persoana nu este de acord cu rezultatul examinării plîngerii sale de către procuror sau nu a primit răspuns la plîngerea sa de la procuror în termenul prevăzut de lege.

ARGUMENTELE ÎN SUSTINEREA EXCEPȚIEI DE NECONSTITUȚIONALITATE:

Onorată Curte, prin prisma legislației pertinente sus expuse, noi considerăm că normele supuse verificării constituționalității sunt contrare prevederilor art.art. 20, 53 și 54 din Constituția Republicii Moldova, și anume:

Astfel într-u trecerea testului de admisibilitate a prezentei sesizări, menționăm că coform art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție, controlul constituționalității legilor ține de competența Curții Constituționale.

Prezenta excepție fiind ridicată de către dl. Ipatii Denis, avocat al petentului Cujba Andrei, în cadrul cauzei în ordinea art.313 CPP, astfel sesizarea fiind formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

În același timp, asupra aspectului verificării constituționalității respectivei norme, anterior de către Curte, menționăm că prevederile alin.(4) al art.297 CPP au fost supuse examinării constituționalității acestora (*Decizia de indamisibilitate nr.139 din 29.09.2022; Decizia de indamisibilitate nr.91 din 19.09.2019 și Decizia de indamisibilitate nr.129 din 11.10.2023*) Dar urmează a fi reținut că din perspectiva criticilor aduse prin prezenta sesizare, anterior Curtea nu a examinat constituționalitatea normelor supuse controlului, din care motiv considerăm sesizarea înaintată ca fiind una admisibilă, iar această "*posibilitate de examinarea repetată*" este indicată și în Ghidul practic privind condițiile de admisibilitate a sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate la Curtea Constituțională, unde Curtea a statuat: Așadar, faptul că există o hotărâre prin care o prevedere a fost constatată ca fiind constituțională sau există o decizie de inadmisibilitate nu constituie un impediment pentru a ridica o altă excepție de neconstituționalitate din perspectiva altor critici de neconstituționalitate.

Prin urmare, avînd în vedere că indiscutabil anterior nu au fost supuse controlului constituționalității respectivele sintagme prin prisma criticilor din prezenta sesizare, legal conchidem că nu există impedimente pentru a nu a examina fondul prezentei sesizări.

Onorată Curte, considerăm că norma supusă verificării este neconstituțională și încălcă dreptul persoanei căreia i se incriminează comiterea unei infracțiuni de un proces echitabil, dreptul la apărare și la o instanță competentă.

Astfel pornim de la faptul că în cadrul etapei de urmărire penală, bănuțitului/învinuitului îi este granatat dreptul să înainteze plîngeri contra tuturor actelor, acțiunilor și inacțiunilor organului de urmărire penală (art.art.298, 299/1 CPP) pe care le consideră ilegale, iar în cazul în

care aceste plângeri sunt respinse, persoanei îi este asigurat dreptul de a depune plângere la judecătorul de instrucție (art.313 CPP), judecător specializat și care are competență exclusivă de a asigura controlul judecătoresc în cursul urmăririi penale (art.art. 41, 300 CPP) și competența de a se expune asupra legalității sau ilegalității actelor și/sau acțiunilor organului de urmărire penală, iar datorită prevederilor art.297 alin.(4) CPP, în special în cazurile când plîngerile înaintate în ordinea art.313 CPP, sunt pe rol și se examinează, judecătorii de instrucție "își declină competența" examinării acestora în favoarea instanței de fond, se încalcă dreptul persoanei de a avea "o instanță competentă" din care motive aducînd grave ingerințe drepturilor din art.art.20, 21 și 26 din Constituție.

V – CERINȚELE AUTORULUI SESIZĂRII

În baza argumentelor expuse solicităm Înaltei Curți recunoașterea neconstituționalității prevederilor alin.(4) al art. 297 al Codului de Procedură Penală al RM al Legii nr.1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, -

Toate cererile, plîngerile și demersurile înaintate după trimiterea cauzei în judecată se soluționează de către instanța care judecă cauza.

Ca fiind contrare art.art. 20, 21 și 26 din Constituția Republicii Moldova.

VI – LISTA DOCUMENTELOR

Actele ce confirmă cele indicate în prezenta Sesizare sunt anexate la cauza nr.10-26/23, aflată în gestiunea judecătorului în Judecătoria Hîncești, sediul Ialoveni Natalia Doroftei.

VII – DECLARAȚIA ȘI SEMNĂTURA

Declar pe onoare că informațiile ce figurează în prezentul formular de sesizare sunt exacte.

Municipiul Chișinău,
05 februarie 2024

Reprezentant Ipatii Denis

ÎNCHEIERE

05 februarie 2024

or. Ialoveni

Judecătoria Hîncești (sediul Ialoveni)
Instanța de judecată compusă din:
Președinte, judecător:
Grefier:

Natalia Doroftei
Lilia Plugaru

examinînd în ședință de judecată închisă, excepția de tardivitate invocată de avocatul Ipatii Denis în interesele petiționarului Cujba Andrei în cadrul plîngerii înaintată de avocatul Ipatii Denis, în ordinea art. 313 Codul de procedură penală, în interesele inculpatului Cujba Andrei, împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală, în cadrul cauzei penale 2023440189,

CONSTATĂ:

La 07 iulie 2023, avocatul Ipatii Denis a depus la Judecătoria Hîncești (sediul Ialoveni), plîngere în interesele petiționarului Cujba Andrei în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, împotriva acțiunilor, inacțiunilor și actelor organului de urmărire penală, în cadrul cauzei penale 2023440189.

La data de 02.02.2024, prin intermediul SEDP a Judecătoriei Hîncești (sediul Ialoveni), avocatul Ipatii Denis, a depus cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

În motivarea cererii a indicat că în cadrul Judecătoriei Hîncești, sediul Ialoveni se examinează cauza în ordinea art. 313 Cod de procedură penală, la plîngerea lui Cujbă Andrei contra actelor și acțiunilor procuraturii în cadrul cauzei penale nr. 2023440189.

Dat fiind faptul că controlul constituționalității actului normativ ce urmează a fi aplicat, este de competența Curții Constituționale, formulează prezenta cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate.

Cu referire la Hotărîrea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 privind interpretarea art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova subliniază că Curtea a reținut că, în eventualitatea refuzului excepției de neconstituționalitate și a rezolvării litigiului fără soluționarea prealabilă acesteia de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobîndi prerogative improprii instanței judecătorești. Din aceste rațiuni, Curtea a decis că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții (§82):

- *obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;*

- *excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este ridicată de către instanța de judecată din oficiu;*

- *prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;*

- *nu există o hotărîre anterioară a Curții avînd ca obiect prevederile contestate.*

Mai susține avocatul că, Curtea a reținut că verificarea constituționalității normelor contestate constituie competența exclusivă a Curții Constituționale. Din aceste considerente, judecătorii ordinari nu sunt în drept să refuze părților sesizarea Curții Constituționale, decât doar în condițiile menționate mai sus. Prin urmare, orice instanță judiciară chemată să soluționeze un litigiu, în ipoteza unei îndoieli cu privire la constituționalitatea unei dispoziții, are atât puterea, cât și obligația să se adreseze Curții Constituționale.”

În același timp, asupra aspectului verificării constituționalității respectivei norme, anterior de către Curte, menționează că prevederile art. 297 alin.(4) Cod de procedură penală, anterior au fost solicitate a fi supuse examinării constituționalității acestora (*Decizia de indamisibilitate nr.139 din 29.09.2022; Decizia de indamisibilitate nr.91 din 19.09.2019 și Decizia de indamisibilitate nr.129 din 11.10.2023*).

La fel, indică avocatul că urmează a fi reținut, că din perspectiva criticilor aduse prin prezenta sesizare, anterior Curtea nu a examinat constituționalitatea normelor supuse controlului, din care motiv considerăm sesizarea înaintată ca fiind admisibilă, ba mai mult că în toate 3 situații curtea nu a examinat fondul acestora pe motiv că petenții criticau modalitatea de aplicare și interpretare a normelor date.

Mai invocă avocatul Ipatii Denis că, în același timp admisibilitatea acestei cereri rezidă și din faptul aducerii altor critici de neconstituționalitate, altele decât cele invocate anterior, iar această "posibilitate de examinarea repetată" este indicat și în Ghidul practic privind condițiile de admisibilitate a sesizărilor privind excepția de neconstituționalitate la Curtea Constituțională, unde Curtea a statuat: Așadar, faptul că există o hotărâre prin care o prevedere a fost constatată ca fiind constituțională sau există o decizie de inadmisibilitate nu constituie un impediment pentru a ridica o altă excepție de neconstituționalitate din perspectiva altor critici de neconstituționalitate.

Solicită reprezentantul petiționarului, avocat Ipatii Denis, ridicarea excepției de neconstituționalitate și remiterea spre Curtea Constituțională a RM a sesizării lui Cujba Andrei cu privire la examinarea constituționalității alin. (4) al art. 297 Cod Procedură Penală.

Participanții la proces nu au fost prezenți în ședință, fiind citați, instanța apreciind posibilă examinarea chestiunii în lipsa acestora, nefiind afectat în nici un fel drepturile acestora.

Studiind cererea depusă de reprezentantul petiționarului Cujbă Andrei, avocat Ipatii Denis, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, instanța consideră că cererea urmează a fi admisă cu remiterea sesizării spre examinare Curții Constituționale, din următoarele considerente.

Conform art. 7 alin. (3) Cod de procedură penală, în cazul existenței incertitudinii cu privire la constituționalitatea legilor și a hotărârilor Parlamentului, a decretelor Președintelui Republicii Moldova, a hotărârilor și a ordonanțelor Guvernului, care urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei, instanța de judecată, din oficiu sau la cererea unui participant la proces, sesizează Curtea Constituțională pentru a se pronunța asupra constituționalității acestora.

Alineatul (3¹) al aceluiași articol, stipulează că, la ridicarea excepției de neconstituționalitate și la sesizarea Curții Constituționale, instanța de judecată nu este în drept să se pronunțe asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității normelor contestate cu prevederile Constituției, limitându-se la verificarea întrunirii următoarelor condiții:

a) obiectul excepției intră în categoria actelor prevăzute la art.135 alin.(1) lit.a) din Constituție;

b) excepția este ridicată de către una dintre părți sau de reprezentantul acesteia ori de către instanța de judecată din oficiu;

c) prevederile contestate urmează a fi aplicate în procesul judecării cauzei;

d) nu există o hotărâre anterioară a Curții Constituționale având ca obiect prevederile contestate.

Totodată potrivit art. (3²) al aceluiași articol, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune în termen de 5 zile prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează continuarea examinării în fond a cauzei. Însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, cu excepția examinării demersurilor privind măsurile procesuale de constrângere. Instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională în termen de 5 zile de la data emiterii încheierii.

La caz însă, referitor la cererea apărătorului Denis Ipatii privind excepția de neconstituționalitate, instanța constată că în temeiul art. 7 alin. (3⁴) Cod de procedură penală, ridicarea excepției de neconstituționalitate în procedura controlului judiciar al procedurilor prejudiciare nu suspendă examinarea cererilor, a demersurilor, a plângerilor și a recursurilor.

Conform Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 privind interpretarea art. 135 alin. (1) lit. b) din Constituția Republicii Moldova, Curtea a reținut că, în eventualitatea refuzului excepției de neconstituționalitate și a rezolvării litigiului fără soluționarea prealabilă acesteia de către instanța de contencios constituțional, judecătorul ordinar ar dobândi prerogative improprii instanței judecătorești. Din aceste rațiuni, Curtea a decis că judecătorul ordinar nu se va pronunța asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate, ci se va limita exclusiv la verificarea întrunirii următoarelor condiții (§82):

- *obiectul excepției intră în categoria actelor cuprinse la articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție;*

- *excepția este ridicată de către una din părți sau reprezentantul acesteia, sau indică că este*

ridicată de către instanța de judecată din oficiu;

- prevederile contestate urmează a fi aplicate la soluționarea cauzei;
- nu există o hotărâre anterioară a Curții având ca obiect prevederile contestate.

Instanța constata că, la caz sunt întrunite condițiile necesare pentru ridicarea excepției de neconstituționalitate stabilite în art. 7 alin. (3) Cod de procedură civilă și de către Curtea Constituțională în hotărârea nr. 2 din 09 februarie 2016.

Din considerentele enunțate, instanța ajunge la concluzia de a admite cererea depusă de avocatul Ipatii Denis în interesele petiționarului Cujba Andrei, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate și a sesiza Curtea Constituțională pentru verificarea constituționalității prevederilor legale sus enunțate.

În conformitate cu prevederile art. art. 7 alin. (3), 342 din Codul de procedură penală, instanța de judecată,-

d i s p u n e :

Se admite cererea depusa de avocatul Ipatii Denis în interesele petiționarului Cujba Andrei, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a art. 297 alin. (4) Cod de procedură penală, cu expedierea sesizării în adresa Curții Constituționale.

Încheierea nu se supune nici unei cai de atac.

**Președintele ședinței,
Judecător**

Natalia Doroftei

